

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló“ a vobis institutum ad catholicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter (Az általalok katolikusok főrekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló“ cím alatt létesített új lapot mi örömmel helyeseljük XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófhoz, 1895. március 6-án.)

Előfizetési árak:
1 évre 12 kor., 2 évre 6 kor., 4 évre 3 kor.
Egyes szám ára 10 fill.

Felelős szerkesztő:
BILKEI FERENC.

Megjelenik: kedden, csütörtökön és szombaton este.
Szerkesztőség és kiadó-hivatal: Szent-István-tér 1.
Egyes számok kaphatók: a Jókai-nyitányban.

Protestáns testvéreink.

Protestáns testvéreink: a kálvinisták is, a lutheránusok is összegyűlekeztek, hogy szervezkedjenek. Ugy érzik, hogy szükségük van a szervezkedésre. Zsilinszky Mihály a lutheránus egyházkerületi felügyelő még elismerte, hogy a katolikusok dolgoznak nagyobb buzgósággal a hitélet fejlesztésében, mint a protestánsok, de egyébként egyesegyedül azért panaszkodtak, hogy a szegénység terhe súlyos, hogy „a rozzant parókiák homályos zugából aggódó lelkek szomorú tükrüket könnyező szemek néznek a kétes jövőbe.“ Az egyház szellemének ellenségeül nem a hitelenséget, nem a mindent tagadó vallástalanságot, nem a hazát gyűlölő új áramlatokat, a híveknek nem a templomtól való elidegenülését tekintik, hanem az ugynevezett klerikalizmust. Nem beszélnek a protestáns községek elnéptelenedéséről, az egy gyermekrendszerről, hanem a klerikalizmusról. „A klerikális áfium“ ellen keresnek orvosságot s azt nem a maguk megvédésében találják, hanem támadni akarnak s mi a támadásuk fegyvere és célja? Az „állami természetű“ egyházi javak szekularizációja. Szabadelvűség illik

a magyar protestánsokhoz, mondotta Baltház Dezső a hajduszoboszlói esperes s ezen szabadelvűségük zászlajára a mások jogos birtokainak elidegenítése van írva.

Tehát protestáns testvéreink bemondták a harcot. 500 kálvinista lelkes nem csekély tábor, vezérüknek a hirhadt szociáldemokrata vezérférfit Baltház Dezsőt vallották, elveik a szociáldemokrata vezérekönyvek szokincsével azonosok. Magukat „a sötétség és szolgaság örök ellenségeinek“ nevezik s bennünket katolikusokat az ugynevezett klerikális hadsereg előlküzdőt természetesen a sötétség és szolgaság barátainak tartanak és küzdelmeik egyesegyedül ellenünk irányulnak, a mi egyházunk vagyona és szelleme ellen.

Mindezt egyszerűen tudomásul vesszük s előre is bejelentjük, hogy hasonló fegyverekkel nem fogunk küzdeni. Se mi kicsinyek, de a nagyok se. A mi hivatásunk más, a mi célunk, a mi fegyverünk annyira idegenek protestáns testvéreink gondolatvilágától, hogy szinte elámulva veszünk észre, hogy velünk szemben már egy egész szervezett hadsereg áll falankszban. S megvallom azt is, hogy nevetni szeretnék fölötté, ha szomorkodni nem kellene.

Ez az egész dolog engem, mint újságíró: nem mint papot érdekel. S csak ilyen szempontból szólok hozzá.

Tudomásul veheti bárki, a kit érdekel, hogy a magyar katolikus papságnak, különösen az ifjabb generációnak Prohászka Ottokár dr. most már meggyespüspök a szellemi vezére. Körülbelül két évtizede hallgatjuk figyelve lesve minden szavát. Boldognak érzi magát az a fiatal pap, a ki eszméit megértve, erőt és tehetséget érez magában arra, hogy az általa kijelölt irányban haladni, tenni és hatni képes. Es most bátran kérdezhetünk akárkit, a katolikusokat, a protestánsokat, zsidókat egyaránt — hiszen mindannyian szívesen hallgatják őt — találtak-e és találnak-e Prohászka püspök egyetlen beszédében bárhol kitérést arra, hogy más vallásfelekezett hitelveit, egyházi meggyőződéseit ócsárolja, hogy a vele nem egy hiten levőket sötéteknak, vakoknak nevezné, hogy lerombolni akarná keresztény testvéreink alkotásait azért, hogy a romokon az ő szemének építsen új falakat, hogy a más vallásuk gyűlöletéből készítsen ragasztékot, a mellyel a katolikusokat egy falankszban együtt tartsa? Soha!

Hallotta-e valaki tőle valaha a saját

Szeretném . . .

Szeretném, hogyha lány harangszó volnék . . .
Bejárva este völgyet s halmokat
A táj nyugalmát és virágok álmát
Elhoznám Neked és füledbe zengném
S sőtél hajad lány hullámba hatnék.
. . . Szeretném, hogyha-estharangszó volnék . . .

Szeretném, hogyha volnék esti szellő . . .
Oh nem bolyongnék erdők mélyein,
A lombokat álmaiban nem zavarnám,
Patakba nem sodornék rózsaszirmot;
Téged keresnék! . . . És Rád találna
Selymes hajszálaidal játszadozván
S ott hatnék el szép homlokod körül.
. . . Szeretném, hogyha esti szellő volnék . . .

Szeretném, hogyha esti csillag volnék . . .
A földre jönnék csillagok honából,
Leszálnék Hozzád, két szemembe néznék,
Onnan tanulnék fényt és ragyogást.
Majd újra fölmennék a kék magasba
S hirdetném két szemednek csillogását
Megszégyenitném csillagársvimut.
. . . Szeretném, hogyha esti csillag volnék . . .

Szeretném, hogyha volnék a tavasz . . .
Lábad nyomán virágokat fakasztnék,
Rózsát dobálnék lépteid elé.
Őrök mosolyt ültetnék ajkaidra,
A sírást elfelejtetném Veled.
Hőtiszta lelkedbe szeretnet lopnék
És Benned élnék örök életet.

Viktorian.

A gyöngy.

— A Fejérmegyei Napló tárcája. —

Sok, sok száz esztendővel ezelőtt, távoli országban, a tenger partján hősi dalt énekel egy fejedelmi költő-aggastyán s dala annyira meghatotta őt, hogy sirmia kellett. Könnyei az óceánba peregtek s ott gyöngyökké váltak. Kerek háromszáz esztendővel ezelőtt e gyöngyök legdrágábbikát kihalászták. Szivalaku volt s a velencei doge Contarina Contarini ő kegyelmességének ajándékozta, a velencei Cato feleségének. Szép volt az asszony, gazdag és erőnyes, de nem boldog. Házasságának harmadik évében elveszítette egyetlen leánykáját s minthogy e gyászszertől egészen addig az időig, mikor az elbeszélésünk kezdődik, tizenkét esztendő mulott el, a szülők már nem is merték remélni, hogy elhalt gyermekükért új áldással fogja kárpótolni őket a Mindenható.

Egy napon, a mikor Contarina a San-Zenipolo előtt kiszállt a gondolatjából, hogy betérjen a templomba, egy szegény asszony járult elébe, két, rongyokba burkolt gyermekkel s alamizsnát kért tőle. Contarina egy zecchinót adott neki s a szegény asszony haladatoságában így kiáltott föl: „Isten áldjon meg, kegyelmes asszonyom, téged és gyermekeidet! Adjon nektek a Madonna vidámságot és boldogságot.“ Contarina erre elszomorodott s belépett a San Zenipoloról nevezett templomba, a hol egy jámbor testvér éppen a nevelésről prédikált s a figyelmes sokaságnak elmondta a római Kornélia történetét, a ki azt szokta volt mondani a gyermekeiről: Ezek az én ékszerem. És Contarina ezt gondolta magában önkénytelenül: Ah, bár a doge ajándékozta gyöngyök helyett inkább a leánykamat bírhatnám újra.

Mikor Contarina a prédikáció után ismét a gondolatba ült, hogy visszamenjen a Madonna del Orto közelében lévő palotájába, az történt vele, hogy elaludt s álmában egy hangot hallott, mely ez érthetetlen szavakat kiáltotta feléje: „Ha nem akard elveszíteni, őrizd őt a költészettől és zenétől.“ Hirtelen fölriadt álmából, meglehetősen elcsodálkozva és nyugtalanodva—Mikor palotája előtt kiszállott, nagy lármá ütötte meg a fülét, a szolgák ide-oda futkostak és zajongtak. Aztán mind köréje tödült, össze-vissza beszéltek zajosan és zavarosan és Contarina csak nagynehezen érthette meg a szavakból, hogy egymást vádolták, a miért egyikük a vizre nyíló kaput nyitva felelte. Valaki ugyanis behatolt a palotába egy gyermekkel, a kit utóbb elárult a sírása s a kit aztán egyedül és elhagyatva a kegyelmes asszony hálótermében lettek, még pedig a tizenkét esztendő óta üresen álló ezüst-bölcsőben. Contarina elismította magát, egy kézműdulattal elutasította magától a szolgálhatat s berohant a palotába.

És csakugyan, az ezüstös bölcsőben egy leánygyermek feküdt, fehérbőrű, mint az alabástrom; szeme olyan színbén játszott, mint a tengervize. Contarina belépésekor a gyermek abbanhagyta a sírást s nyújtotta feléje kis kezét. Contarina az ékszeres szerényhez sietett; nyitva volt a szerény s a drágagyöngy, a doge ajándéka eltűnt belőle. Ekkor megértte Contarina, hogy Isten meghallgatta ki nem mondott fohászatát s a koldusasszony áldása teljesedésbe ment. Nagy örömben rögtön elhunyt kisleánya ruháiba öltöztette a gyermeket s küldött a férjeért, a kinek mindent elbeszél. Giovanni Contarini ő kegyelmességre azt felelte, hogy a gyöngyöt valószínűleg egy tolvaj vitte el s helyébe itt hagyta a gyermeket; de mert a felesége olyan boldog, ő sem ellenzi, hogy fölneveljék a gyermeket.

Mai lapunk 6 oldal.

szegénysége emlegetését, a máséra való agyarkodást, az irigység és féltékenykedés szellemének felkeltését? Soha! Hanem igenis beszél és beszél a hitelenségnek römölésairől, építeni akar a szeretet, a meggyőződés, tisztaság talaján. Küzd minden ellen, a mi rossz és lelkesedik mindenért, a mi a keresztény társadalomnak, a mi a hazának konzerválására alkalmas. Prohászka püspök sohase mondta, hogy a hitélet egyenes arányban áll a papság anyagi jólétével.

A magyar-katholikus papságnak ő a szellemi vezére. S a mint tőle nem hallja senki a más vallásuk emlegetését, pláne azok ócsárlását, így tisztában lehet bárki is a felől, hogy a katolikus papság nem fog a protestánsok harci riadója egy ellenrétrombitába fújni. Sem a szószéken, sem egybeült. Más a mi teendők, más a mi világunk.

Ezzel tehát végeztünk volna.

Beszéljünk most már a vagyonról.

Az igaz, hogy a magyar katolikus főpapok egyikének-másikának, mondjuk a 24 közül tíznek nagyobb vagyon jutott rendelkezésére. Miért kapták? A haza és társadalom iránt való hűségükért és működésükért. Kié lesz a pénzük? A keresztény magyar társadalomé, a jótékonyaságé.

Annyi Baltazár urnak az asztalánál is elfogy, a mennyit a hercegprimás az ő kanárimadarával évenként elfogyaszt. S közvetlen forrásból jól tudom, hogy évenként csak 10—20 koronánként százezreket ad ki jótékony célra. Városv Gyula dr. kalocsai érsektől még fehérvári tartózkodása idején többet kértek egy hónap alatt, mint a mennyit egy évi érseki jövedelméből kifizethetett volna. S a fehérvári püspökök, akár Prohászka Ottokárt, akár Városv Gyulát, akár Steiner Fülöpöt tekintem, többet adtak jótékony célra évenként, mint akárhány földesur, a kinek legalább

Epen szent Margit napja volt. A gyermek Margaréta nevet kapott, a mi annyit jelent, hogy gyöngy. De mikor beszélni kezdett a leánya, Margarínak nevezte magát, úgy, hogy utóbb mindenki ezen a néven szólította.

Margari gyorsan fejlődött s Velence legszebb lányának lehellet volna mondani, ha az arcszine nem lett volna olyan sápadt. A Contarinin-ház szolgánépe s Velence irgy hölgyei azt mondották róla, hogy ereiben nem nemesi vér foly s hogy banditáktól, vagy cigányoktól származik; de olyan előkelő, édes arca volt, hogy ez állítás nevetségesnek tűnhetett föl. Élénk, érzelmes, vidám leánya volt, egész nap játszatott s hallani lehetett mindig ezüstcsengésű nevetését, mely olyan volt, mint az ujjongó pacsirtaszó. Ha csunya pletyka, illetlen vagy gonosz szó jutott a fülébe, ha igazságtalan vagy rut tettet látott, ha az emberiség szenvedéséről és bánatáról beszéltek neki, ha apja és anyja néha civakodtak, vagy ha valaki az ő jelenlétében mondott hazugságot, ilyenkor néma busongás fogta el. Négyesztendő volt, amikor egy éjszakán a Ato della Madonna del Orton felhangzott egy dal a palotában. Az éneket gitáron kísérték valaki. Margari, aki anyjával egy szobában aludt, fölébredett álmából, kiszállt az ágyból s figyelt az énekre, mindaddig, míg az utolsó akkord is elhangzott s aztán eszméletlenül esett a padlóra.

Mikor anyja ágyában ismét magához tért, könyörgött, hadd mehessen vissza az ablakhoz, hadd halgassa újra azokat a hangokat, azt az éneket. Aztán heves láz kezdte gyötörni, három nap, három éjszaka fektűt önkívületben s mindig arról beszélt, hogy valaki hívja, hogy el kell mennie, hogy ő nem velencei, hogy hallott egy hangot a hazájából. S megölelte a szegény, kétségbeesett

százszor annyit, a jövedelme évenként s a ki ugyancsak gyorsan jutott a vagyonához, mert négy évizédek előtt az összes földbirtokát még a körmei alatt hordozta.

Tehát nem kell kétségbe esni senkinek a katolikus püspökök s főpapok vagyonának hovafoordítása miatt.

Aztán az a kérdés, hogy a katolikus egyházi vagyon: állami természetű — nagyon is matematikus értékű kérdés. Apáthy István és Apponyi Albert gróf a 70-es években az országgyűlés megbeszéléséből könyvet irtak róla s kimutatták, hogy a magyar katolikus egyházi vagyon nagyrésztben magántermészetű adományokból származik. A régieket, melyeket egyik király adományozott, befoglalta a másik s az egyházi vagyonnak csak elenyésző részéről lehet kimutatni az állami eredetet. Tehát olyan természetűek, mint akár protestáns testvéreink vallási célokra hagyományozott birtokai s ha a katolikusokét elveszik, akkor — reméljük — lesz annyi logika a földosztókban, hogy a másvallásuakét is földarabolják s azon is vásárolnak azt, a mit a miénknek az árán vásárolnak — valamelyik osztrák gyárban puskát a németnek.

Ne gondolják protestáns testvéreink, hogy nálunk katolikusoknál valami tulságosan virágosak a vagyoni állapotok. Az igaz, hogy egyik-másik püspöknek több jutott a jóból, de az alsó papság helyzete — higyjék meg — nem különbözik protestáns testvéreinktől — ismerem legalább Fejérmegyében a kálvinista papházok tájékát. Jó magam két esztendei káplánkodásom idején 105 pengő forint évi fizetéssel uraskodtam (a feljels eszimat akkor már redukálták) s mikor principálisom kocsiján döcögve, felvettem a pék mindenését, irigykedve vettem tudomásul, hogy annak 39 krajcár fizetés jut napjára, holott nekem 28 krajcárral kell beérnem. S most 11 év

Contarinának ezekkel a szavakkal: Mama mama, vigy el engem. Most eszébe jutottak Contarinának az álomban hallott szavak és mert lehetetlennek látszott, hogy Velenczébe távollatára Margarikól a költészetet és a zenét, azt ajánlotta férjének, hogy költözzenek Sira szigetére, a hol erdők és babérligetek, olajfák és narancs-berkek között van egy palotájuk, mely a tengerre néz A szigetet csak benszülőttek és Contarina kertészci lakták. Ő kegyelmessége azt válaszolta, hogy ez tiszta örültség s hogy ő nem hagyhatja el Velencét. Contarina megmaradt kívánsága mellett és egyedül utazott el Malgarival.

Sira összes lakósa rögtön parancsot kaptak, hogy sem énekelniök, sem hangszereket tartaniök többé nem szabad. Contarina még a harangozást is beiltotta, mert Margarit megérkezésük estéjén megragadta a harangszó, mely a szél és a habok zúgásában is oly tisztán csöngött. Mindamelllett a gyermek nem nyerte vissza jókedvét. Ritkán játszott és ugyszólván sohasem nevetett; de elégedetnek látszott, hogy a tenger veszi őt körül és órákat töltött a parton, figyelve a tenger hatalmas zúgására.

Mikor idősebb lett, az olvasás volt kedvence; foglalkozása; sokat időzött a kassélyi könyvtárban, a hol egy nap meglepte őt az anyja, épen, a mikor ragyogó szemmel, kipirult arccal, lázas érveréssel Tassot olvasta.

Contarina kihordatta a könyvtárból az összes versben írott munkákat s elégetette. Contarina kegyelmes ur évente csak egyszer-kétszer látogatott el Sirába és sohasem maradt két napnál tovább. Eleinte nagyon fölhaborította nejeinek a viselkedése, amelyről azt mondta, hogy ostobaság.

(Folyt. köv.)

után sem dicsekedhetem többel 800 forint fizetésnél, pedig a köztöt és kvártélyt is ebből kell kidrukkolnom.

Mindézek ellenére mi nem félünk az egyházi vagyon szekularizálásától. Ezt is Prohászka püspöktől tanultuk. Csak egyet kérünk: tisztességű egyházi és tanügyi célokra fordítsák. Hadd vegyék el, legalább nem kiabál utánunk semmiféle földosztó cucilista és nem ken be sárral 5000 katolikus pápot azért, mert ötven vagy száz közülük többet költött el.

Persze protestáns testvéreink abban török a koponyájukat, hogy azt a vagyót, amit a katolikusoktól elvennének, egyenesen nekik juttatják. Talán Baltházár úr már ki is nézte magának azt a pár holdacska, amely a váradai püspökből neki jutna. Legyenek megnyugodva, nagyon rosszul ütne be a számításuk. Ha azokát a birtokokat eladogatnák, kinek a kezébe jutnának? Kik vesznek ma földbirtokokat Magyarországon? A keresztények? O nem! Azt hiszem, ennyire naivak még protestáns testvéreink sincsenek. Vagy talán az az elvük, hogy ha nekik nincs, nekünk se legyen s inkább a harmadiknak jusson. Igen szép elv! de ezt aligha az evangéliumból tanulták a tiszteletes urak.

Végül csak annyit kérdek még: Nem istenverte nép vagyunk-e mi keresztény magyarok? Százféle ellenség agyarkodik körülöttünk. Nyugatról a német szítja a vérünket, köröskörül az oláh, a tót, a horvát, a szerb agyarkodik ellenünk. A népünk pusztul, megy. Amerikába, vagy sátnyúl itthon a dologtalanságban, a pálinkaivásban és sztrájkolásban. Egész fájuk vannak, ahol alig lát az ember gyereket. A nép elfordul a keresztény eszméktől, idegen zsoldosok, az ördög konyhájának szellemi kutyvaléka után kapkod. Nekünk, a keresztény eszmék hivatott apostolainak kellene talpra állanunk s menteni azt, ami menthető, magyar keresztény hazát a keresztény magyarnak! A fejünk fölött ég a ház, idegen áramlatok piszkos hullámai a küszöbig érnek már s mi a régi falak közt marakodni kezdünk egy-két hold földért?

Mondja meg a józan szemlélő, van-e nekünk, vagy azoknak, akik így gondolkoznak jövőjük? Nem istenverte nép vagyunk mi? nem Lengyelország sorsa a miénk?

Bilkei Ferenc.

Lesz vízvezeték!

Szekesfehérvár szab. kir. város történelmi időpont előtt áll. Sok évtizednek tengődése szegényletes hátramaradottsága után végre eljutott annyira, hogy megértve a modern kor intő szavát, megvalósítani kívánja a háladás egyik legfontosabb szervét, a vízvezetékét, s ami ezzel együtt jár s az előbbinek szükségszerű következménye: a csatornázást.

Szekesfehérvár 1 millió 560 ezer korona költséget vállal magára, de csak köteleességet teljesít, amellyel magának tartozik.

Az előkészítés munkája évtizedek óta folyik, a megvalósulás niár tegnap óta bizonyosra volt vehető. Széchenyi Viktor gróf főispán, akinek a kapacitálás oroszlanrésze jutott, büszke lehet sikerére. A főispán fölkerlte Farbas Kálmán miniszteri osztálytanácsost, akinek utasításai, felü-

gyelete és ellenőrzése mellett a földmivelési miniszteriumban a tervek készültek, hogy jelenjen meg azon az értekezleten, amely az ügyet a mai közgyűlés előtt utóljára meghányá-veti s a közgyűlési határozatot előkészíti. Körülbelül 50 bizottsági tag jelent meg az értekezleten, akik jóformán egyhangulag elfogadták egy vízvezeték, valamint a csatornázás tervezetét.

Farkas Kálmán min. tanácsos a vízvezeték rövid történetét és a legújabb munkálatok leírását a következőkben közli:

A vízvezeték létesítésének ügye már a nyolcvanas években felvetődött. Akkor Révy Gyula mérnök kezdte meg a furatásokat az Aszalvölgyben. Összesen 14 kutat furatott s a talált vízmennyiséget elegendőnek jelezte. Az Aszalvölgy 15 méterrel magasabban fekvődvén a város bármely pontjánál, számítás szerint a víz 10 méter magasságra emelkednék a város bármely helyén. A 90-es években ugyancsak az Aszalvölgyben a Rumpel és Waldeck-cég folytatta a város megbízásából a kísérleteket, 140 méter hosszú gallériát épített (vagyis a 14 kutat 140 méter hosszú föld alatti csatornával kötötte össze). Hat hétig folyt a kísérletezés, s a kutak naponta 500 köbm. (5000 hektol.) vizet szolgáltattak. A pénzügyi helyzet, a városatyák hangulata nem lévén azonban kedvező, az ügy elmaradt. Két évvel ezelőtt a budapesti Szepesti-cég mint magánvállalat a saját rizikójára vállalkozott a vízvezeték megépítésére oly feltétel mellett, hogy a város neki 50 évi koncessziót ad, amely idő alatt ő huzza a hasznót a lakosságtól. A Szepesti-cég, hogy esetleg a városhoz közelebb, tehát olcsóbban juthasson vízhez, a keresztúri ut mellett, az úgynevezett bikalegelőn is próbált furásokat eszközölni. Később a bizottsági tagok közt (különösen Rauscher Béla agitációja. Szerk.) egy újabb és okosabb áramlat kerekedett felül és a vízvezetékkel származó esetleges hasznót nem kívánta egy idegen cég jövedelmévé tenni, hanem a városnak akarta azt fentartani.

Igy született meg a mostani helyzet. A közgyűlés felkérte a földmivelésügyi minisztert a tervek elkészítésére, a mi különös kegyként rövid idő alatt, a mult télen meg is történt Farkas Kálmán min. o. tanácsos vezetésével. Ugyancsak ő több furást is eszközöltetett, úgy hogy most 2500 méter hosszú galerián át 40 kut s naponta 2500 köbméter — tehát utíig elegendő — víz áll a város rendelkezésére. A kutak a lovasberényi uttól a zámolyi utig terjednek.

A víz minősége: kitűnő ivóvíz. Vegyileg megvizsgálta a budapesti chemiai vegyvizsgáló intézet, a budapesti tápszervizsgáló intézet s helyben Kováts Sándor gyógyszerész s mind a három helyről a legmelegebb ajánlatok érkeztek a városhoz. Farkas Kálmán elejtette azt a tervet, hogy a víz a saját, 15 méternyi esésével hatoljon a városba, a mennyiben erősebb vízfogyasztás alkalmával a második emelet lakói esetleg nem kapnának már elegendő vizet. Tervei szerint az Aszalvölgyben egy víznyomó telep létesítendő, a mely 30—40 mtr. nyomással hozza a vizet a városba s nemcsak a város minden pontján szolgált mindenkor elegendő vizet, hanem esetleg tüzvész alkalmával is előnyére szolgál a városnak. Igaz, hogy ez nagyobb költséget igényel, de viszont megtakarítás eszközölhető azáltal, hogy a 40 cm. cső helyett 27 cm. cső elegendő lesz.

A vízvezeték a költségvetés szerint — a mai fokozottabb munkabéreket véve alapul — 950 ezer koronát tesz ki. Ebben azonban nincs benne azon városi területek az értéke, amelyen a kutak 2500 mtrnyi hosszúságban fektésznek.

A mi a költségvetéseket illeti, azok — a városnak heverő tőkéje nem lévén — kölcsönből fedeztetnek. A pénzügyi viszonyok ugyan jelenleg nem alkalmasak nagyobb pénzügyi műveletek eszközésére, azonban ez minden valószínűség szerint rövid idő múlva befog következni. Ha azonban nem következnek be, a város a miniszter engedélyével felhasználhatja a 622 ezer korona tőkét képviselő kötvényezett regale kötvényeit, ideiglenesen konvertáltatja s akkor 4-5-es pénzzel dolgozik. Egyébként a fizetések ugys az építési munkálatok befejezése felé lesznek leginkább aktuálisak. Havranek József polgármester szerint a mi kölcsöneink pl. elég kedvezőek más városok pl. Győr város kölcsöneihez mert míg nekünk 4-95, 4-98, 5, 5-03 százalékos kölcsöneink vannak, addig Győr városa 6 percentes kölcsönt is kénytelen volt fölvenni.

A vízvezeték jövedelme összesen 76,657 koronát tenne ki évenként, a mi a városra nézve 21 ezer kor. tiszta jövedelmet jelent.

Érdekesnek tartjuk itt fölemlíteni, hogy mely utcák vétetnek a vízvezeték hálózatba.

Az I. övezetbe, a hol a vízvezeték bevezetése kötelező, a következő utcák sorozatának: Bank-u., Basa-u., Bástya-u., Bognár-u., Budai-ut (Várkörut), Iskola-u., Jókai-u., Kossuth-u., Lakatos-u., Lépcső-u., Liget-sor, Megyeház-tér, Megyeház-u., Nádor-u., Petőfi-u., Rákóczi-u. (Várkörut-ig), Róza-u., Sas-u. (a malomcsatornáig), Szent-Imre-u., Szent-István-u., Szent István tér, Szent-János-köz, Szőgyény-Marich-u., Várkapu-u., Városház-köz, Városház-tér, Virág-u., Vörösmarty-tér.

A II. övezetbe, a hol a bevezetés nem kötelező a következő utcák sorozatának: Alaghy Dezső-utca, Budai-ut (a Várkörutól a József-utcaig), Deák Ferenc-u., Fazekas-u., Gyümölcs-u., Haltér, Horváth István-u., József-u., Kégl György-u., Kert-u., Kigyó-köz, Kigyó-u., Ősz-u., Palotai-u. (a Sas-utcaig), Róköczy-u. (a Várkörutól a József-utcaig), Sas-u. (a malomcsatornától a Palotai-utcaig), Simor-u., Széchenyi-u. (Horváth István-utcaig), Színház-u., Távirada-u., Tobak-u., Várkörut, Vásártér (délioldala).

A többi utcában 1—1 közkut és 200 méternyi távolságban tüzelőcsapok lesznek.

Vizdíjszabályzat.

A vízmű vizének használatáért a következők vizdíjak fizetendők:

1. Olyan házakban, a melyek a vízvezeteki szabályzat értelmében magán vezeték létesítése alól felvannak mentve: minden lakozsoba, előszoba, konyha és istálló után külön-külön évenként 2 kor.
2. Olyan házakban, a melyek a vízvezeteki szabályzat értelmében magánvezetékek létesítésére kötelezetnek, akár bevezetik a vizet, akár nem, továbbá a nemkötelezettek közül olyanok, a hová a vízvezeték önként bevezettetik: minden lakozsoba, előszoba, konyha és istálló után évenként 5 kor.
3. Irodák, boltok és egyéb oly üzletek után melyek külön vízfogyasztással összekötve nincsenek, évenként 5 kor.
4. Városi vármegyei és állami középületek, jótékonyági intézetek, amelyiben a víz nem tényleges fogyasztás után fizetettnek, eltekintve az ezekben levő lakásoktól, melyek a 2-ik csoport alá tartoznak, minden helyiség után 2 kor. 50 fillér fizetendő.

Továbbá

	a II. csoportban	a IV. csoportban
1. Minden egyes öblítő rendszerű árnyékszékért	6 kor.	3 kor.
2. Minden fürdőszobáért	10 "	10 "
3. Minden vizeleért	5 "	2-50
4. Kagyló nélküli vezelde folyó méteréért	10 "	5 "
5. Minden mosókonyháért	7 "	7 "
	az I. csoportban	a II. csoportban
6. Minden ló és szarvasmarha után	1 kor.	1 kor.
7. Minden aprómarha után (sertés, borjú, juh)	50 fill.	50 fill.
8. Minden használatban levő személyszállító jármű, hintó, bér- és társaskocsi stb.-ért	3 kor.	3 kor.

A csatornázás:

A vízvezetékkel kapcsolatosan létesítendő a csatornázás is. Maga a józanság kívánja ezt. Hiszen önmagától következik, hogy egyik a másikat föltétlenül feltételezi. A szennyvizet nem folyhatnak a városon keresztül. Előbb-utóbb meg kell csinálni. S ha most megcsináljuk, jelentősen kevesebbe kerül, másrészt pedig a város lakossága is megmenekül attól a kellemetlenségtől, hogy az utcák szintjét kétszer szakgatják fel.

A tervek szerint a csatornázás elválasztó rendszerű lenne. Vagyis az eddigi csatornahálózat, a mely a csapadékvizet vezette el, megmaradna ezután is, illetőleg kiegészítetnék. Ezenkívül azonban épülne egy másik csatornahálózat, a mely csupán a szennyvizet vezeti el. A szennyvizet ugyanis megfertőztetnék a csatornába folyó csapadék vizet. Ezek a vizek aztán a méntelep mögött a város legmélyebben fekvő részén egy nagy vízmedencébe gyűjtetnének össze, a honnan gépekkel a vasuton át a Sóstó mellett levő 70 holdnyi területre nyomtatnak át. Itt ez a víz leülepednék, a salak megmaradna, a megtisztult víz pedig csöveken át az aszalvölgyi árokba, onnan pedig a Nádor-csatornába folyna.

A csatornaépítés költsége összesen 600 ezer koronát tenne ki, a melyhez 47 ezer kor. állandó évi kiadás járna. Ezzel szemben a bevétel 10,720 helyiség után 53,600 koronát tenne ki, vagyis a csatornázás a városnak nyra 6000 kor. tiszta jövedelmet jelent.

A csatorna díjak a következők: Az I. és II. építési övezetben, valamint a III. övezetnek közcsonnával bíró s magáncsatornával önként ellátott házaiban minden lakozsoba, előszoba, konyha, istálló, klozet, fürdőszoba s ezenkívül minden oly helyiség (üzlet, iroda, gyár, raktár stb.); a mely magáncsatornával bír, minden egyes helyiség után évenként 5 kor. csatornadíj fizetendő.

A tanács javaslatba hozza a közgyűlésnek:

1. A vízvezeték és szennyvíz levezető csatornázás már költségmegtakarítás szempontjából is a bemutatott részletes tervek és költségvetés alapján a város által saját költségén vállalkozás utján együttesen létesíttessék.
2. A vízmű és szennyvíz levezető csatorna 1,550.000 korona építési és beruházási költsége törlesztéses kölcsönből fedeztessék.
3. Mivel a közegészségügyi, mérnöki hivatal által elkészített és a bizottság, illetve a tanács által részbeni módosítással helyesnek s a közönség teherbíráásával arányban állónak talált vizdíj szabályzat és csatornázási díjszabályzat alapján befolyó jövedelem a törlesztéses kölcsön fizetendő évi részleteit és az üzemköltséget nemcsak hogy fedezik, de tekintélyes jövedelmet is biztosítanak a városnak, a díjszabályzatok változtatlanul fogadtassanak el.
4. Az összes munkák együttes vállalkozás utján adassanak vállalatba és pedig: egységárakat fel nem tüntetett üres költségvetési füzetek alapján oly kikötéssel, hogy vállalkozó tartozik a városi tanács által meghatározott időben az építkezést megkezdeni, a mely határidőt azonban a tanács hat hónapnál hosszabb időre nem teheti.

A délutáni rendkívüli közgyűlés.

Széchenyi Viktor gróf főispán d. u. 3 óraker megnyitotta az ülést és utalt arra az óriási fontosságra, amely a mai naphoz fűződik. Lelkes, sokszoros élénkezéssel megszakitott beszédével egészen feltűztele a csaknem teljes számban megjelent, a közgyűlési természet zsufolásig megtöltő bizottsági tagokat. Ellenhangok akadtak ugyan,

de a nagy általánosság annál lekesebben fogadta a tüzes katonaság lapidarissággal előadott beszédét.

Először Nánási János t. főjegyző olvasta fel a tanács fentjelzett határozati javaslatát.

Utána Pazar István kir. mérnök ismertette a vízművet.

Havrának József polgármester ajánló beszéde után a közgyűlés zajosán követelte a szavazást. Kégl Miklós v. b. t. általánosságban akart vizvezeték ellen, szavait percekig tartó zaj fogadta. Kégl Miklós ter-
torizmusnak nevezi a közgyűlés állásfoglalását. Beszéde után Holly Géza dr. v. b. t. szölt a vízvezeték ellen. Majd Kecán Liviusz dr., Antal József és Csöppentzky Mihály dr. mellette.

Husz biz. tag únoszerinti szavazást kérvén, a közgyűlés 99 szavazattal 9 szavazat ellenében általánosságban elfogadta a vízvezetési és csatornázási javaslatot.

Ellene szavaztak: Fekete József, ifj. Fister János, Holly Géza dr., Kégl Miklós, ifj. Lits Ferenc, Per. Nagy János, Paulusz István, Péntzes Imre és Szalczgruber József. Fél 6 óraker a díjszabások részletes tárgyalását kezdte meg a közgyűlés.

UJDONSÁGOK.

— **A Vörösmarty-kaszinó** ma óriási lépést tett előrehaladását után. Ma került ugyanis árverésre a Kossuth-utcai 560 □-ölnyi terület. A kaszinó, mint tudva van, 20 ezer koronát ígért a kérdéses telekért. Ebbe a közgyűlés nem egyezett bele, hanem ragaszkodott a 42,874 kor. kiküldési árhoz. *A kaszinó a mai árverésen megadta a kért kiküldési összeget s így az új kaszinó meglekérdeése ez idő szerint megoldás elé jutott.*

— **A honvédség köréből.** Garó István őrnagyot a székesfehérvári m. kir. 17-ik honvédgyalogezredtől a pécsi m. kir. 19-ik honvéd gyalogezredhez helyezte át a király.

— **A csendőrség.** Szomorú hírt halunk. A helybéli csendőrség — hír szerint — tárgyalásokat folytat a pécsi és soproni hatóságokkal, a melynek következménye a kerületnek városunkból való elvitele volna. Részletesebb értesítéseink nincsenek még, azért csak a szomorú hírt konstatálhatjuk idejutunk a csendőrkaszárnya megépítésének örökös halogatása miatt. Más városok örömmel karolnak fel minden alkalmat a mi a városra nézve jövedelmi forrást képez, mi az örökös patológoskedással azt is elveszítjük a mink van.

— **Kinevezés.** Eles András székesfehérvári kir. törvényszéki jeggyakornokot a soproni kir. járásbíróshoz aljegyzővé nevezte ki az igazságügyi miniszter.

— **Szöghéverés.** A keresztényszocialisták zászlajába folytatlagosan minden vasárnap d. u. 1—5 óráig lehet szöveget bevérni a egyesület helyiségében. (Távirda-u. 6.)

A közegészségügyi bizottság tegnap d. u. tartott ülésében új elnököt választott a b. e. Fanta Adolf dr. helyébe s egyhangulag Kuthy József dr. ny. kir. főigazgatót választotta meg ezen díszes állásra.

A főorvosnak a himlőjótásra nézve tett javaslatait a bizottság helybenhagyta és az elemi iskolák I. osztályu tanulóinak beoajását május hónap helyett most szeptemberben akarja eszközöltetni. A közönségnek pedig, minthogy a bécsi himlőjárvány rettenetes erővel grasszál (naponta 20—30 eset) a következő felhívásban ajánlja az újraoltást:

FELHÍVÁS

Székesfehérvár szab. kir. város közönségéhez!

A folyó év nyarán a szomszédos Ausztriában és annak fővárosában Bécsben a himlő járványszerűen lépett fel és minthogy városunk és Ausztria fővárosa között állandó kereskedelmi összeköttetés áll fenn, nincs kizárva, hogy a himlő városunkba behurcoltassék, — azért óvakodás szempontjából mindenki helyesen teszi, ha magát és családját tagjait himlő ellen újra beoltatja, mert a régi oltás védő hatása hat-hét évvel megszűnik.

Amidőn ezt a közegészségügyi bizottság nevében a város közönségének szives tudomására hozom, egyszersmint értesitem, hogy a hatóság a hét éves gyermekek újraoltását nem tavasszal, hanem még az ősz folyamán fogja végrehajlatni. Székesfehérvár, 1907. szeptember 20.

Dr. Kuthy József s. k., a közegészségügyi bizottság elnöke.

— **Elhalasztott műkedvelői színelőadás.** A székesfehérvári műkedvelők által október hó 6-ára tervezett színelőadás (Tót leány) tekintettel az október 6-iki nemzeti gyászra, október 13-ára halasztatott el.

— **A megyeház telke.** A megyeháznak a Simor-utórára kiszögellő része elvesztett hivatását s így életszükségletét. A régi börtönökkel agyonlyuggatott házra sokszor kimondták a szentenciát, le kell rombolni, hogy helyet adjon éleire valóbb épületnek. A terv általános tetszésre talált. Bizottság alakult, mely azt a hivatást tűzte maga elé, hogy a terv módozatainak kivételét ősse nyélbe s a helyes megvalósítás módozatait rövid időn belül tárja fel a közgyűlés előtt. A bizottság többször összeült, tanácskozott s mindezek után arra a tapasztalatra jutott, hogy a terv kivihetetlen, a régi rozoga falak helyén felépítendő bérpalota nem felelne meg a célszerűségnek, amennyiben a felépítésére felvett kölcsönök kamatait sem hozná be. Tegnap délután az építészeti bizottság újból foglalkozott a tervvel, azonban megfontolt latolgatás után a bérpalota építését levette a napirendről. Tehát a megyeház megmarad a multak kegyeltes emlékeként.

— **Meghívó.** A Fejérmegyei Községi Jegyzők Egylete Székesfehérvárott, f. évi szeptember hó 26-án d. e. 10 óraker a vármegyeház közgyűlési kistermben évi rendes közgyűlést tartja, a következő Tárgysorozattal:

I. Elnöki jelentés. II. Számadás a mult évről és az 1908. évi költségvetés. III. Jelentés arról, hogy az egyesület módozott alapszabályait a m. kir. belügyminiszter új jóváhagyta. IV. A községi és körjegyzők és rendszeresített segédjegyzők után hozzátartozóik által igényelhető temetési járulékokról szóló szabályrendelet-tervezet tárgyalása. V. A Pest—Pilis—Solt—Kis-Kun vármegyei jegyző-egylet átirata az orsz. közp. jegyző-egylet ülésének csak Budapesten való tartása tárgyában. VI. A Jász—Nagy-Kun—Szolnok vármegyei jegyző-egylet átirata a községi jegyzőknek köztisztviselővé való minősítése és mint ilyenek részére a kedvezményes vasúti jegy kiszolgáltatása tárgyában. VII. Jandrók Viktor felubattyáni jegyző indítványa a jegyző és segédjegyzői kar helyzetének javítása iránt. VIII. Bíráló-bizottság jelentése a bérekezett pályamunkáról. IX. Az orsz. közp. jegyző-egylet közgyűlési-meghívója. X. Indítványok. XI. Tisztújítás. — Közgyűlés után társas ebéd a Latzkovits-féle vendéglőben.

gyában. VII. Jandrók Viktor felubattyáni jegyző indítványa a jegyző és segédjegyzői kar helyzetének javítása iránt. VIII. Bíráló-bizottság jelentése a bérekezett pályamunkáról. IX. Az orsz. közp. jegyző-egylet közgyűlési-meghívója. X. Indítványok. XI. Tisztújítás. — Közgyűlés után társas ebéd a Latzkovits-féle vendéglőben.

— **„Deres“.** A kereszténység, a hazza, a társadalom minden ellensége gunnyal és elméiell küzd a tekintélyek lerombolásán. A modern szellemi harcokban a kereszténység sem nélkülözheti ezt a fegyvert. A szellem szípojkáival, művészi technikáival, a szatira hatalmas erejével kell harczra kelnünk minden silánység, minden hitványség, minden gonoszság ellen. A modern társadalom ezer felszégsege kínálva kínálja magát és a hivatott szatirista, az ihletelt karikaturista egy-egy alkotásával többet tehet az emberek felvilágosítására, mint száz hosszúíre eszertett cikk és szónoklat. A keresztény magyarságnak érdekeit szolgáló, a tisztesség és a jó erkölcs határait respektáló, de a modern követelményeknek megfelelő érclapunk nem volt. A „Herkó Péter“ inkább csufja volt a katolikus sajtónak, mint élvezhető olvasmánya. Általános az óhaj, hogy egy fürgé, szípojkás, és harc képes érclapot adjunk ki. Huszár Károly vállalkozott reá, hogy saját költségén megteremtí ezt a lapot, amelynek Deres lesz a címe és hetenkint fog megjelenni október 5-étől kezdve. Amint bepillantást kaptunk az előmunkálatokra, meggyőződünk, hogy a „Deres“ méltó lesz minden keresztény szocialista támogatására. Azért melegen ajánljuk összes szervezeteinknek, hogy 2—3 példányban rendeljék meg azonnal a „Deres“ érclapot s hisszük, hogy mindazok, akiknek módjukban van ezt a lapot meghozatni, mindjárt most elő fognak reá fizetni. Karoljuk fel, mindezt Huszár Károly ezen újabb vállalkozását, mert a „Deres“ elsősorban a keresztény nép ellenségeinek lett behozva. Ára egész évre 12 korona, félévre 6 korona, negyedévre 4 korona. Cím: Huszár Károly, a „Deres“ kiadója Budapest, VIII. Szentkirályi-utca 28. Mutatványszámot mindenfelé küld.

— **A tanügy köréből.** Bedő Gábor paksi ev. ref. tanító a dunapentelei áll. el iskolához rendes tanítóvá nevezte ki a kultuszminiszter.

— **Az Első Alföldi Cognac-gyár Részvénytársaság és Szentesföldi gyár Kecskeméten** budapesti központi irodájának (V., Méréleg-utca 11.) heti üzleti jelentése:

Mal szeszárok Budapesten:

	szárokban	nagyban	kicsinyben
Finomított szesz adózva	141—	145—	
Finomított szesz adózatlanul	42—	43-50	
Nyersszesz adózva	141—	143—	
Denaturált szesz	41—	42—	

A lefolyt héten finomított szeszben tartósan szilárdultak az árak. Denaturált szesz szilárd.

— **A városi tanács figyelmébe.** *Panaszok a villanygyár ellen.* Ezen a héten másodsor történt, hogy a villanyos világítás a legáltalánosabb használat idején este 7 és 8 óra között főlomdta a szolgáltatást Székesfehérvár közönsége, már t. i. azok, a kik elég könnyelműek voltak hinnni abban, hogy a Schuckert-cég tisztességesen fogja őket kiszolgálni, sőtében maradtak. Az utcai világítás, a magánházak világítása jóidőre teljesen megakadt és egyiptomi sötétség borult a városra. Nem mondjuk, hogy Székesfehérvár közönsége valami különös katasztrófának lett ezen idő alatt az áldozata, de azt igenis hangoztatjuk, hogy a villany részvénytársaság a városal vállalt kötelezettségeinek teljesítésében oly példátlan könnyelműséget hanyagságot és lelkiismeretlenséget tanusít, a melyet szónéklkül elűrní, retorzió nélkü

Tüdőbetegségek, hurutok, szarűköhögés, skrofulozis, influenza
ellen számtalan tanár és orvos által naponta ajánlva.

Miuthogy értéketlen utánzajokat is kínálnak, kérjen mindenkor „Roche“ eredeti csomagolást.

F. Hoffmann-La Roche & Co. Basel (Svájc)

„Sirolin“
Ezzel az élellyel és a testvel, megújuló a köhögést, váladékot, elfelei lezárást.

„Roche“
Képfató orvosi rendelre a gyógyszerárban. — Ára üvegint 4.— korona.

zsebre venni nem szabad. A ki megteszi, büntetést követel azzal a városi hatósággal egyetemben, amely a társaság szarvait ennyire is nőni engedte.

Ha egyszerű véletlen folytán beállott hibáról volna szó, nem beszélünk a dolgról, de utána kérdezősködünk a dolognak s azt a meggyőződést szereztük, hogy itt a rendszer bűnös s a ki itt javítani akar, annak a rendszer gyökerébe kell belevágni a fejszéjét. A villamos társaság nem alkalmaz elegendő embererőt, a kiket alkalmaz, azokat kizsárolja, velük durván bántanak, koldus fizetést adnak s annyit követelnek tőlük, a mennyinek elvégzésére képtelenek. Hogy például igazoljuk szavainkat: a villamos társulatnak négy és fél évi fennállása óta a tizenhatodik gépéze van. Miért változnak úgy szólván negyedévenként? Talán mert méltányosan, humanusan bántanak velük. Nem! hanem mert kizsárolják, agyonmacerálják őket. Ezért szokik egyik a másik után s ezért kísérleti telep Székesfehérvár szab. kir város és annak közönsége a Schuckert-cég szemeiben. S mivel a közönség, illetőleg a közönséget képviselő hatóság mindezt tetlenül, vagy kezét és száját alig mozgatóva eltúrta, az állapotok nemcsak hogy nem javultak, sőt napról-napra rosszabbak lesznek. Az utcai világítás égő testei napról-napra gyengülnek, persze, nincs a ki újjal kicserélje őket. A legutóbbi közgyűléseken szóváltást hiányok kiigazítására úgy szólván alig történt valami. A huzalok megfeszítése, az összeköttetések reparálására, a korhadat oszlopok kicserélése alig-alig történt. Persze ki tegye? mikor a társaság takarékoskodik a város bőrére, a város pedig semmit nem tesz a maga érdekeinek megvédésére. Egy új dinamogép megrendelésének szükségessége ki-mondatott. Hogy a megrendelés tényleg megtörtént-e, kíváncsiak vagyunk. Hogy azonban a telet megint ezernyi mizériával kell kihuznunk, az bizonyos, hiszen időre semmiestre nem lesz itt az új gép.

Hozzunk fel egyéb panaszokat is:

Kovács János gépjárató mester, Háltér 9. sz. a lakos egy elektromotort akart üzlete felvirágztatására felállítani. A villamos társaság megadta neki a tanácsot, hogy miként járjon el, a céget, a honnan a motort be kelljen szereznie. A szerelést Horváth György okl. szerelő végezte és pedig ingyen és teljesen korrektil, a miről Mendlik Aladár, a kiváló szaktechnikus kezeskedik. Kovács János azonban két nagy hibát követett el. A gépet nem ott szerezte be, a hol a villamos társaság ajánlotta s a szerelést nem a villamos társaság mérlegdrága árai alapján eszközölte. A válasz az lett, hogy a társulat a bekapcsolást nem eszközölte. A szerelője odament és az összes vezetékeket le akarta dobálni s a saját mérlegdrága árai alapján akarta újra szereltetni. Mivel Kovács ebbe beleegyezni nem volt hajlandó, egyszerűen nem kapott villamos erőt motorához.

Hát kérjük a tisztelt városi tanácsot, vajon osztogathat-e a villamos társaság kegyeket, vagy pedig szerződés szabta kötelessége a közönség érdekeit kielégíteni. Mi az alapszabályok alapján az utóbbiról vagyunk meggyőzödé.

Még egyet! Kovács János elektro-motorának felszerelésénél a társulattól kapott ajánlatot a vezetékre nézve. A társulat 40 méter 14 kor. 40 fillért adta volna, míg a Perci és Schaeher cégnél ugyanennek a vezetéknek a beszerzési ára 100 méterenkint 13 korona. Hát hol itt az arány és hol van itt a közönség érdeke? Hát zsákmánya a közönség a villamos társaságnak, a melyet kénye kedve szerint szabadon fosztogathat. Hiszen ez szabadalmazott kifosztása Székesfehérvár közönségének!

Melegen ajánljuk mindezt az igen tisztelt városi tanács. figyelmében és orvoslást kérünk!

— **Meghívó.** A „Dunántúli Dalosszövetség” f. hó 22-én, azaz vasárnap d. e 10 órakor a belvárosi Kath. Kör helyiségében évi rendes közgyűlést tartja, melyre a dalosokat és érdeklődőket ez uton is tisztelettel meghívja az elnökség.

— **A szőlőbirtokosok figyelme.** Az egyes szőlőbirtokosok, különösen a kistermelők nem ismerik eléggé, illetőleg nem tartják meg a mesterséges borok készítésének és forgalomba hozatalának tilalmazásáról szóló törvény rendelkezéseit, és különösen szüret alkalmával mustermésüket gyakran vízzel szaporítják. Ezért Reé István főkapitány jónak látta falragaszokon felhívni az érdekeltek figyelmét arra, hogy a víz használata csak azon megszorítással van megengedve, hogy a torköly még kiejedése előtt töltendő fel a szükséges vízmennyiséggel, a kiejedés után a torkölybort vízzel keverni tilos. A mustba vagy borba ugyszintén a már kész, kiejert torkölyborba vízzel keverni bármilyen csekély mennyiségben is feltétlenül tilos még akkor is, ha ezt maga a vevő kívánná, továbbá tilos a természetes bornak torkölyborral való összekeverése, (összehazásítása) is. Aki a fenti tiltott módon készítet vagy kezelt bort forgalomba hozza vagy eladja, azt 600 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel, aki pedig a bort maga vezeti, vagy más tiltott anyagokkal kezeli, vagy gyümölcsborral keveri, azt mint mesterséges bor készítőjét, 600 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel és ezen felül még 2 hónapig terjedhető elzárással büntetik; és ráadásul pedig a tiltott módon kezelt borokat még el is kobozzák tőle.

— **Józan gondolkodású ember csak olyan italt iszik, amely nem árt az egészségnek.** Ilyen a zamatos izü hazai gyártmányú ital, a kecskeméti „Barackpálinka”, mely az Első Alföldi Cognacgyár világhírű gyártmánya.

— **Sértészárlat.** Alig egy pár hete szünt meg a pusztító sertésvész, s íme már újból felütötte fejét. Különösen a Felsővárosban pusztít, hol a tegnapi napon 32 sertést földeltek el. Nagy veszedelemmel jár a közönség nemtörődő magartatása. Nem jelenti be a sertések pusztulását, miáltal elejét veszik a hatóság üdvös intézkedésének. Már javában grasszált a vész s a hatóság még mit sem tudott róla, mert nem jelentettek be egy esetet sem. A hatóság a vész további meggálása céljából már intézkedett, a főkapitány dobszó útján elrendelte a zárlatot.

— **60 koronáért.** Tanárki József, Fekete Géza kávé mindenese vigan baktatott jul. 31-én a vasut felé. Zsebéből 60 korona nyomta, elhatározta magában, hogy azt a 60 koronát bár a gazda árak beszerzésére bocsátotta rendelkezésére, a maga javára fordítja. Merész gondolatát tett követte. Ledobta a taligát, melyet az árak számára magával vitt s neki vágott a világnak. Elfogták. Ma pedig a vádlottak padjára került a székesfehérvári kir. törvényszéknel. A törvény nem kevesebb mint egy évi börtönt írt neki elő, tekintettel arra, hogy holmi 2 rendbeli lopás miatt már lakta a fogházat.

— **Tolonc.** E hó 19-én egy rendőr 5 toloncot kísért Fehérvárra. A bűnösök rettegve néztek a történendők elébe s százféle gondolat fogamzott meg bennük, hogyan lehetne kibujni a törvény sujtó keze alól. Kalandos gondolatát az egyik, a 17 évesnek látszó suhanc tetté váltotta. Alig indult el Adonyszabolcs állomásról a vonat, ő valami ürügy alatt eltávozott a rendőr mellől s a még lassan pőfékelve haladó vonatból kiugrott, s a szántóföldön át elvágtatott árkon-bokron keresztül. A rendőr szomorúan nézte a távozó suhancot, majd pedig távirati uton jelentést tett a csendőrségnek.

Szövetkezés és szocializmus.

A szocialdemokrácia nálunk csak politikai tereken fejtett ki munkálkodását. A tömegszervezés volt egyedül célja. Sok népet összcsoportosított, tün-tető felvonulásokat rendezni és a társadalmat forradalommal ijesztgetni; — ebben merült ki ereje. A gazdasági harcot teljesen elhanyagolta; pozitív eredményeket a munkásságnak nem nyújtott. Egész 1900-ig a magyarországi szocialista mozgalom kapkodásnál, pártviszálynál egyéb nem volt. 1901-ben indult meg a szakszervezeti mozgalom, mely az ipar terén kidomborította a gazdasági harcot és az utópista törekvések helyébe a rögtöni vívmányokért való küzdelmet toltta előtérbe. Sajnos, ez a küzdelem ma már a sztrájkok elfajulásában csucsozódik ki és a munkás és munkaadó harca az anarchiában veszt el törvényes és jogos jelleggel.

A szocialista mozgalomnak újabb lökést a földmivesszövetségek adták; melyek a mezőgazdaságban is kidomborították a gazdasági harcot. A párt arról győződött meg, hogy a gazdasági harc több sikerre vezet, hogy a munkásság minden utópiánál többre becsülje az azonnali eredményeket. Ily módon az utóbbi 6 évben nagy átalakuláson ment keresztül a magyarországi szocialista mozgalom és habár jelenleg a vezérek nem tudják még levonni a nyelcs következtetést, idővel erre a viszonyok reakényszerítik őket. Ezen átalakulás következménye pedig nem lehet más — ezt a külföldi példák bizonyítják — mint forradalmi taktika teljes elvetése, az utópisztikus törekvések háttérbe szorítása és a reális szocialpolitikára való áttérés. A munkásság helyzetének fokozatos javításáért fog akkor küzdeni a szocialdemokrácia és ha a mérséklet mértékét betartja, akkor küzdelemre nem is lesz szükség, mert az egész magyar társadalom fog sietni — ahogy ezt már ma is teszi — a munkásság segítségére.

Hogy mennyire csak politikai sikerekre és külsőségekre törekedett eddig a hazai szocialdemokrácia, annak ékes bizonyossága a szövetkezési kérdés. A külföldi szocialista pártok már régen értékesítették a szövetkezési eszmét és egyes kísérleteitől eltekintve sokat használtak vele a munkásságnak. Nálunk a szocialdemokrácia — egyetlen kísérletétől eltekintve — hozzá sem nyúlt e kérdéshez. Kiseb szövetkezetek egyes munkásszalmakban alakultak, de sok vízet azok nem zavartak. A nemzetközi szocialista párt a 90-es években próbálkozott egy budapesti fogyasztószövetkezettel, amelynek Pesten és környékén több fiókja volt. Ez a szövetkezet rövid, de dísztelen fennállása után csufosan megbukott. Nyomában a vadak egész halmaza követte a vezetőseget és holmi sikasztásokról is sok szó esett. Azóta a párt semmiféle olyan akcióbá nem bocsátkozott, mely a munkásság pénzének a befektetését igényelte, de különben a munkásság sem nagyon bízta volna ezen és más hasonló vállalatok bukása után a vezérekre a pénzt.

A nagy átalakulás, mely az utóbbi években a szocialista pártban végbement, a szövetkezés eszméjét is felszínre vete. Igaz ugyan, hogy ma még mindig a tömegsztrájkoktól, forradalmaktól várják a nagy lökéseket, de ez a vezérek vakságára vagy tudatlanságára vall. Voltaképpen már most közelednek a reális alaphoz; a fokozatos haladáshoz, a lépésről-lépésre való szocialis vívmányok kiküzdéséhez, a gazdasági harchoz. Ennek eredménye és félreismerhetetlen jele a szövetkezési mozgalom.

A szövetkezés a szocialdemokrata mozgalomban nem új keletű. Már Oven Róbert angol utópista a szövetkezésben kereste a munkásság helyzetének javítását. És e tereken sok követője

ELECTRO BIOSCOP (Mozgó fényképek)

az „OTTHON” kávéházban Kossuth-utca 18. sz.

Naponta 2300. méterfilm bemutatás!

— Szabad bemenet! — I. rendű cigány zenekar! — Buffet. —

**LEGJOBB
CIPŐCRÉM**

szép fényt ad és tartóssá teszi a bőrt. A NIGRIN egészségi szempontból is ajánlható, a mennyiben nem tömi el a bőr lukacsait s nem akadályozza a láb párolgását.

ST. FERNOLENDT, Bécs
cs. és kir. udvari szállító.

Mindenütt kapható!

támadt, sőt voltak, akik egyenesen a szövetkezésben látták a szociális kérdések megoldását. Nem a fogyasztási, hanem a termelő-szövetkezetekben. Oly egyszerűnek képzelték azt, amire csak a naivitás képes. A munkások összeállnak, együttesen, közös erővel termelnek és fokozatosan kezükbe ragadják a termelést, a vagyont és kész a szocialista állam. A nagyban termelés, melyet a technika óriási fejlődése mozdított elő, kiábrándította a szocialistákat.

Ipari üzem a mai viszonyok között nem maradhat egy állapotban. Vagy halad és terjeszkedik, vagy bukik. Már most, ha egy ilyen termelő-szövetkezet terjeszkedik és üzemet nagyobbítja, akkor mi a helyzet? Hogy új munkásokat kell befogadni. Ezen új munkások azonban nem lesznek a szövetkezet részvényesei, hanem egyszerű bér munkásai és így a termelő-szövetkezet egyszerű kapitalista vállalkozás. Ezt a szocialisták csakhamar be is látták és a szövetkezeti eszméhez való vérmes reményeket el is ejtették. Vannak azonban még ma is olyan törekvések — főleg az anarcho-szocialisták soraiban — amelyek a fogyasztási szövetkezeteken keresztül remélik a mai társadalom megdöntését. Ezt úgy képzelik, hogy a munkásság fogyasztási szövetkezetet állítják a munkást minden szükséglettel és a nagy nyereséggel később termelnek és az egész termelést és fogyasztást megkerítik. Maguk a szocialdemokraták ezt a lehetőséget nem vallják és Kautsky is kikel „az utopismus ezen új kiadása” ellen.

A szövetkezetnek — szerinte — semmiféle befolyása nem lehet a szocialista végcélra. Kautsky hivatkozik Webb angol írónőre és cáfolja azt a döréset, mintha a szövetkezés által a munkásság a tőkét megkeritné. Angliában például 1889-ben 1389 fogyasztási szövetkezet volt 961.000 taggal. A szövetkezetek évi nyeresége 41 millió forint volt. Ugyanez évben azonban alakult Angolországban 2788 részvénytársaság 2895 millió tőkével. Ez a példa, de általában a gazdasági alakulások azt bizonyítják, hogy sem a termelő, sem a fogyasztási, de általában semmiféle szövetkezés nem vezethet a magántulajdon bukásához, vagyis a szocialisták végcéljához.

A szocialista pártok ma már ezt vallják, bár a magyarországi nemzetközi szocialista párt egyik felhívásában a tőke teljes letörését, a ter-

melésnek a munkásság kezébe való jutását reméli az alakítandó fogyasztási szövetkezetektől. Ennek az utópia izü felhívásnak azonban nem lehet komoly jelleget tulajdonítani.

Anyakönyvi statisztika.

1907. évi szeptember hó 7-től szeptember hó 14-ig

Születés. Született: 9 törvényes fiú, 20 leány, 2 törvénytelen fiú, 1 leány; ezekből halvaszületett törvényes fiú 0, leány 0, törvénytelen fiú 0, leány 0. Összesen 33.

Halálozás. Elhalt: 5 fiú, 2 nő; ezekből 7 éven aluli törvényes fiú 2, leány 2, törvénytelen fiú 0, leány 0, 7 éven felüli fiú 3, nő 0. Összesen 7.

E szerint a születés a halálozást 20-tal mulja felül.
Elhaltak: Pajor Andráš r. k. háztlajdonos 78 éves Könyölköz 7. — Zsigmond József r. k. napszámos 51 éves Szt. Gy. körház. — Pap Katalin r. k. 5 hónapos Sziget-u. 6. — Valkár Antal r. k. 4 hónapos Gözmalom-u. 12. — Héger József r. k. 17 hónapos, Szechenyi-u. 127. — Benesik Anna r. k. 7 hónapos Szarazreték. — Horváth Pál r. k. 87 éves nyug. városi rendőr, Horog-u. 12.

Szoptató anyák

gyönyörködve látják, micsoda erőt és életörömet kölcsönöz nekik a SCOTT-féle Emulsio. Amellett hogy izletes, elősegíti az étvágyat és az emésztést, továbbá

Az Emulsio vásárlásánál a SCOTT-féle májzsír-véd. Jegyét a hatást — kérjük figyelembe venni!

erősítőleg hat az egészségre

és az egész szervezetre. De a mellett igen jótékony hatással van a szopás gyermekekre is, rózsás színt ad neki, erő, sít, tehát kettős a szerető szülők öröme.

Egy eredeti üveg ára 2 K. 60 fillér. Kapható minden gyógytárban.

A közönség érdeke,

hogyan tudja, miszerint **ki van zarva,**

hogyan létezen az összes gyártmányok közt jobb, mint az

Alföldi fehér kereszt sós borszesz,

amely a most uralkodó óriási hőségben legerősebben hűsítő, üdítő és fájdalomcsillapító hatásánál

fogva az emberiség jóltevőjeként szerepel. Ma már ez az egyedüli szer, mely ne hiányozzék egyetlen egy lakásból sem az igazi

„házi barát” az alföldi fehér kereszt sós borszesz,

masszirozásra legalkalmasabb bedörzsölő szer. Belsőleg használva cseppenként a legjobb és legkellemesebb érzést idéz elő.

Mindenütt kapható!

Külföldön is kapható.

Egy üveg	Egy nagy üveg	Egy legn. üveg
40	1.	2.
fillér.	korona.	korona.

Gyártja az

Első Alföldi Cognagyár Részvénytársaság KECSKEMÉTEN.

Nem kell vegyészeti vélemény az alföldi fehér kereszt

SOSBORSZESZNEK,

soha hasznosabb dologra senki pénzét ki nem adhatja, mintha megveszi

az alföldi fehér kereszt sós borszesz,

mert ne üljön fel senki az üres reklámnak, az emberek annak higgyenek, amit maguk kipróbálnak.

Nincsen az az edzett test, Nincsen olyan jó egészség, Mely ápolást ne kívánna S vigyázatra ne szorulna.

Biztonsággal sikeresen kizárólag

az alföldi fehér kereszt sós borszesz használható csak, mert üdítő, vidító, kellemes, jó zamatu, illatos, erős és

feltétlenül meseszerű hatással.

Mindenkinek nélkülözhetetlen, gyártja az

Első Alföldi Cognagyár

részvénytársaság és szeszfinomítógyár

KECSKEMÉTEN.

Ő cs. és. k. fens. József főherceg kamarai szállítója.

Keil-lakk

legkittünőbb mázólo-szer puha padló számára.

- Keil-féle viasz-kenőcs kemény padló számára
- Keil-féle fehér „Glasure” fénymáz 90 fill.
- Keil-féle arany-fénymáz képketreknek 40 fill.
- Keil-féle szalmakalap-festék minden színben.

Mindenkor kaphatók:

Székesfehérvárott:
Flits Pál és Langraf Gábor és Fai
Jókai-utca.

Bicske: Keller Szilárd.
Sárbogárd: Braun Miksa.
Veszprém: Bakos Kálmán.